

Hrvatski List

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutra.

U Puli, sreda 18. rujna 1918.

HRVATSKI LIST izlazi u naknadnoj iskari JOSIP KRMPTIC u Puli trg Gospoda 1. Urednik IVAN MARKON u Puli. - Rukopis se ne vraćaju. Cet. rač. anu. post. Sted. 26.705.

Jedina IV.

Broj 1146

Mir?

Nemačke su novine primile korak austro-ugarske vlade, kojim se vlasti sporazuma i srednje Europe pozivaju na mirovnu konferenciju, delomično gladno delomično upravo neprijateljski. Već govor gospodina Payera, nemačkog podkancelara, izazvao je u pruskoj zastupničkoj kući olju ogorčenja, koju je zastupnik vlade uzaludkušao da pominje dvojčnim izjavama. M. žemo si misliti, kakav je doček pripremila i ratoborna i nerodavna stranka Svenemaca Burlanovoj mirovnoj noti. Da je ova sve-nemačka stranka, Pruskog barem, i svesilna, prolazi već iz činjenice, da je Nemačka pristala na to, da Austro-Ugarska preuzme inicijativu, ona ista Nemačka, kojoj tradicionalni duh višefeldvebelstva namiće uvek dužnost, da se čuti tamno kao prvom pozvanom, gde bi i po nju korisnije bilo, da ostane na zadnjem mestu. Nemačka se vlada boji Svenemaca, to je danas činjenica i samo radi toga, jer se sama ne želi ispeči ruke, šalje gospodina Burlana po kesteњu.

Svi mi želimo mir. Dugo vremena bore se sve naše novine za pravedan, demokratski mir. Da se rad za mir sastoji samo u jednoj u mirovljubivom tonu pisanoj noti, mogli bi danas biti odusevljeni. Ali nemojmo zaboraviti kako je grof Czernin za vreme mirovnih pregovaranja s Rusljom upravo boljševički govorio; a što se izleglo iz tog austro-ugarskog boljševištva u Brestu Litovskom? I Burlanova će nota prema tomu pobuditi ne samo u državi već u neutralnom svetu mnogo sumnje i skepsis. Pravcm će se pitati ljudi, kako može to da se govori o demokratskom miru — a jasno jeste, da taj mir može biti jedino demokratičan — koji još danas pokuša, kako bi prisajedinio Madžarskoj integratne delove buduće Jugoslavije, čiste jugoslavenske pokrajine. A taj se gospodin zove baš Burian i baš je dobro, da se zove Burian, jer je već njegovo ime simbol sistema, nasilnog mađarskog sistema. Gospodin je Burian naime potrebljen — Čehoslovak, a da danas nije više Čehoslovak, to karakteriše najbolje prilike, što vladaju u monarkiji.

Niti mi ne možemo, a da ne sumnjamo u iskrenost sadašnjeg koraka. Mir se može postići jedino posvemašnjom demokratizacijom države, oslobodenjem naroda od nemačke i madžarske vrhovne vlasti. Bas u toj vrhovnoj vlasti madžarskog i nemačkog naroda nazreva grof Burian jedan i glavni životni interes države, bez kojega se ne može sklopiti mir. Radi toga ne možemo da verujemo u grofa Burlana niši u uspeh njegove note. Dajte, gospodo u Beču i Pešti, narodima ono, što im po božjem i čovečem pravu ide i bide svakojake note suvišne; imaćemo odmah mir. Ali mi moramo istaknuti, da se u tem pogledu nije baš ništa desilo. Za oslobodenje naroda od kapitalizma, imperializma i magnatstva nije niko, ni u Beču ni u Pešti, ni prstom maknuo. Ali mi nismo zaboravili na govore Weckerle, Seidlera i različitih vojničkih dostojanstvenika pre ožujske ofensive na zapadu. I oni su govorili tekar izlev raspoloženja, kao što je današnja nota izraz novog raspoloženja.

U interesu je države, da se stavi na stanovište pravednosti. Ovo je stanovište nepobedivo, ne zavisi o rezultatima na bojnom polju i o drugim vanjskim utecajima. Država mora u odlučnim satovima imati prave uza se, da može zastupati svoju volju doličnom snagom. Ova bi naime volja branila u jednakoj meri interes vlastitih, kao što i svih ostalih naroda na svetu. Kod mirovnih se pregovaranja ne bi onda popuštao a ma baš ništa i uvereni smo, da bi si monarkija preko noći stekla prijateljstvo i saveznštvo kod naroda, gde se grof Burian najmanje nuda.

Ali diplome stare škole Sonnino, Burian i Hintze ne će sklopiti mir, jer nisu zadjeni onim duhom i onim idejama, koje moraju pobediti u interesu čovečanstva, hoćemo li preprečiti opetovanje sličnih katastrofa.

All unatoč svemu žudimo i mi za mirem te se radi toga moramo zadovoljiti i s tim korakom, kad nema prikladnijega i boljega. Nadajmo se, da će ova mirovna nota barem utvrditi na svetu potrebu, da se ozbiljno i energično poradi oko provedenja tog glavnog i najvažnijeg zahteva čovečanstva, kojemu se mera osigurati jakost i trajnost.

Niže donosimo nekoju izvadku iz inozemskog novinstva, iz kojih si čovek može stvoriti sliku dočmova naše note na inozemstvu, na saveznički i na nesaveznički svet. Ugledni listovi, kao n. pr. "Manchester Guardian" pišu među ostalim, da bi bilo monstrozno, kad bi se rugali mirovnoj ponudi, kako se to pre dešavalo. List traži, neka se aličici ponijmu za mnenje centralnih

vlasti o mogućnostima sporazuma na temelju Wilsonovog i Lloyd Georgovog programa, jer bi se inače sklapanje mira više zatezalo nego li skratio kada bi se započela mirovna pregovaranja, a da se središnje vlasti nisu približale u shvaćanju mirovnog problema antanti. U glavnom je utisak note na neprijateljsko inozemstvo dvojak: Jedni, kao talijanske novine te "Times" i "Daily Chronicle" vide u mirovnoj ponudi Austro-Ugarske samo spletkarenje središnjih vlasti, proizlazeće iznamere, da se svali na antantu odgovornost za nastavak rata i da se time prisili i vlastite narode na nastavak rata ili izražaj zdvojnog unutarnjeg i vojničkog položaja, dok su druge za to, neka se uzme notu Austro-Ugarske ozbiljno u pretres i da se kod pregovaranja dokaze, kako nije moguće sklopiti na središnjim vlastima mir po načelima Wilsona i Lloyd Georges. Komentara francuske štampe još nema.

Berlinski "Vorwärts" pozdravlja korak austro-ugarske vlade te se tuži, zašto je Nemačka prepušta susednoj savezničkoj svu odgovornost inicijativu za taj korak. U jednoj unutarnjoj i vanjskoj atmosferi, koja je nabijena nepoverenjem, nije se nemačka vlast smela izlagati sumnji, da igra sa prikrivenim kartama, da pušta druge, da ih pred njom, te radi iz straha pred gospodinom Tirpitzom, koji je izjavio, da se o miru ne sme više govoriti. Morala je takodjer sprediti krivi prvidaj, da je potrebovi Austro-Ugarske, da postigne mir, ugrožena snaga saveza, prvidaj, koji mora da sokoli produživače rata. U najširim krugovima nemadžarskog naroda biće pozdravljen korak austrijske vlade i mnogo će se nuda skopčati uza nj. Ipak je nužno, da se opominje narod od prevremenog optimizma. Obe su stranke zakrivile, da su zapreke za mir gotovo nepromostive. Dok se na nemačkoj strani neće uvideti, da rat, što se vojnički nije proveo do pobeđe, uključuje u sebi određene svakog proširenja vlasti na istoku i na zapadu i dok neće protivna strana uvideti, da uspeši, koje je postigla, nisu odlučni i da ih se ne može po miloj volji nastaviti, ostaće ove zapreke nesvladive.

"Berliner Tageblatt" piše: Svakako treba priznati plemenite motive, iz kojih izvire taj korak; ipak se mora dopušтati pitanje, da li je bio svršišdan u tom trenutku, u kojem mora da na vanjski svet učini utisak preuagljene odluke. Već nekoliko sedmica traje u Nemačkoj ustavna govornička kampanja za mir. Zadnji je put govorio podkancelar von Payer, a ono, što je kazao o zapadu i kolonijama mora da potpiše svaki prijatelj mira. Njegove reči nisu još doprie u inozemstvo i već se prenudjanja ne odaje baš najbolju režiju. Biće dakle dobro, da se ne gradi previše na ovim notama, da se opusti svaku preteranu nadu. Nota je sama na sebi veoma simpatična. Ona misli, da može iz reči Wilsonovih, Balfourovih i Lloyd Georgovih zaključiti, kako antanta nema namere, da raskomada Austriju i da se umeša u unutarnje poslove Nemačke. Za to prelazi preko veome važne točke — Alzacijske Lorene — na dnevni red. Ali bojimo se, da će sporazum podsticati toj izričito separatnoj akciji motive, koji će ga samo natjerati na produljenje rata. Svakako može austro-ugarska vlast biti uverena, da nemački narod u svoj pretežnoj većini pezdravija austro-ugarsku notu sa toplim simpatijama.

Prema "Neuve Rotterdamsche Courant" piše "Daily News" o austro-ugarskoj noti, da trezveni ljudi moraju ozbiljno uzeti u pretres predloge, učinjene u ime austrijskog cara. Ovaj oblik pregovaranja ne može se otkloniti. Odbacanje austro-ugarskog predloga jačao bi samo skrajne stranke. Engleska vlast očvidno nije načelno proti neslužbenim pregovaranjima. Postoji mnenje, da bi pregovaranja, kod kojih bi Nemačka ostala tvrdokorna, delovalo posve drukčije na Tursku, Bugarsku i Austro-Ugarsku. Saveznici imaju sada neosporivu moralnu tendenciju, da kod pregovaranja dobiju sve a da ništa ne izgube.

"Times" piše: Namera je austrijske vlade očividna. Nemačka hoće pridobiti vremena za reorganizaciju svoje vojske i za izgradnju novih obrambenih poješaja. Radi toga se služi Austro-Ugarskom, da obnovi prividne predloge. Nota stoji u opreci s izjavom nemačkog cara, da je ovaj svetovni rat rat na život i smrt između oprečnih i nepomirljivih svetovnih ideja. Nazori saveznika nisu se promenili od početka rata a nastavak rata sili ih, da ih prihvate u progurenom opsegu.

Dopisni ured javlja iz Ženeve od 17. t. m.: Zadnja ovamo stigla francuska novina od ponедељја 16. t. m., "Progress du Lyon", što se redakcijalno zaključuje u nedelju u polnoći, donosi već manifest austro-ugarskog ministra vanjskih posala grofa Burlana na dugo i široko, predbežno bez kontentara. List je dobio vest preko Amsterdama. U svim ostalim novinama, dapače i u "Petit Parisien" od 16. t. m. nije se nikao osvrnuo na notu.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 16. (D. u.) Službeno se javlja: Izmedju Brente i Monte Solarolo započeo Talijani jučer u jutro iza luke, do bubaanske palje stupnjevane topovske pripreme navalu. Njihove su jurišne koline bile u dolini Brente i pred Col Caprige potrane našom vatrom. Na Asolone nisu usled delovanja naših baterija mogle uopće zapustiti svoje opkope. Na Monte Perlica, Sofarolo i na kosi Tasson došlo je do ljudih bojeva, kod kojih je neprijatelj takodjer morao beziznimno povuci se. U ostalini odsečima višestruko živahna letalačka dejstvost. — Zapadno bojište: Kod austro-ugarskih četa nikakvih većih bojeva. — Albanija: Kod Pojanija izjavio se ponovni talijanski nasrtaji. — Poglavlje generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 17. (D. u.) Iz velikog se glavnog stanova službeno javlja: Zapadno bojište: Vojne skupine naslednika prestola Rupprechta i generala pukovnika pl. Böhna: U Flandriji živahna izvidnička delatnost. Južno od Yperna izjavio se delomični napadaj neprijatelja. Na poziciji kanala do prenje pomorskih grenadira sa opetovanih sunaka proti neprijatelju kod Sauchya i Cauchya zarobljenika. U predelu Havriliourt stupnjevao se topovski bojni rano u jutro prolazno do velike žestine. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestola: Izmedju Alllette i Alsne trajušu žestoki napadaji neprijatelja. Osvojili smo istočni rub uzvisine severno od Vauxaillon, na kojoj se neprijatelj ustalio. Na cesti, što vodi iz Laffauxa na istok, potisnuto nas neprijatelj nešto unatrag. Navale, koje su posle podne po najžešćoj topovskoj palji ponovno ovde provale, izjavio se usled protuudaraca ovde borećih se hanoveranskih, braunvalških i oldenburgških pričuvnih pukovnija. U večer pomaknuli smo našu liniju delomično opet unapred. Dalje na jug je braniborska V. pešačka divizija suzbila više navalu neprijatelja, poduprta oklopnim vozovima. U južnom delu Vallya traju manji bojevi. U Champagni suzbili smo noćne sunke neprijatelja južno od Riponta. — Vojna skupina Gallwitzera: Na Cotes Lorraines, kod St. Hilaire i zapadno od Jeancourta izveli smo uspela poduzeća. Suzbili smo delomične navalne neprijatelja proti Haumontu i severoistočno od Thiaucourta. Topovska se paljba ograničavala na smetajući vatru. — Jučer smo oborili 44 neprijateljska aeroplaana. Nadporučnik je Lörzer polučio svoju 40., poručnik Rumey svoju 35. i poručnik Thuy svoju 30. zračnu pobedu. — Ludendorff.

Rat.

Suradnik "Timesa" piše prigodom uzmaka Nemaca na zapadu: Koliko se puta već kazalo, da se neprijatelj odrekao strateškog napadaja na zapadu a neprijatelj je svaki put odgovorio s ozbiljnim udarcem, kojega nam je zadao na drugom mestu. Neprijatelj uzmice, kao i pre, da nas druge porazi. Dvojbeno jest, da li imademo u Francuskoj dovoljno snage, da onemogućimo njegov protuudarac na drugom mestu. Neprijatelj kuša postići poboljšanje stanja na istoku, dok nudja na zapadu sporazum. Ali mi ćemo izgubiti rat, ako spasišmo Francusku i Belgiju, te ako Nemačka stupi na mesto Rusije kao takmac u Aziji na poprište. Neprijateljeve nacrte možemo osjetiti uspelim nastavkom naše ofenzive na zapadu ili srušenjem uništenjem Turaka. Odlučena pobeda biće tek moguća iduće godine. Odgodi se li ova još za dulje vremena, dobijeći militarni vremena, da proširi svoja razaranja na Aziju. Radi toga je potrebno, da uspostavimo istočnu frontu. Jedina po našu istoku moguća ofenziva je ofenziva proti Turskoj. Sve azijatske nade Nemačke i glavna njezina nastojanja, da izvuče koristi iz rata, temelje se na Turskoj. Nemačku se mora končano poraziti u Francuskoj ali ovaj se poraz mora odgoditi a mi se moramo osigurati ed pogibeši ove odgode na istoku a potpovito u Turskoj.

Engleski izveštaj od 14. rujna na večer: U odseku Gouzeaucourta suzbilli smio sunak neprijatelja. U odseku Havrincourta napredovale su naše čete te su si uredile nove postojanke u opkopima severno i istočno od sela. Na obim stranama kanala La Bassee došlo je do bojeva. Naše su čete uznapredovale te su dopremile zarobljenika. Nekoliko je zarobljenika ostalo u našim rukama. U okolicu Neuve Chappelle pucalo je neprijateljsko topništvo s plinovitim granatama. Noću pokušani nastaj neprijateljev u tom odseku bio je suzbijen.

Engleski izveštaj od 15. rujna u večer: Mađim poduzećima osvojile su naše čete u jutro 15. rujna Maissemy, severozapadno od St. Quentin-a i istodobno i francuski opkopni sustav južno i istočno od tog sela. 100 zarobljenika i nekoliko je strojnih pušaka palo u naše ruke. Na ostaloj fronti zarobile su naše šrafunske straže nekoliko zarobljenika. Neprijateljsko je topništvo delovalo tečajem dana znatnom silom na nekoj točkama bojne fronte južno od ceste Arras—Cambrai.

Izveštaj engleskih zračnih sila u Francuskoj od 15. rujna: Sem 4 u zračnom boju uništenih neprijateljskih letala zgorela su dva neprijateljska aparat kod uspeha našega napadaju na Lille. Izveštaj samostalnih zračnih bojnih sili javlja dva daljnja zračna napadja na Metz i Sablons, dalje napadaju na Courcenes, Chrangen, Saarbrücken, Kaiserslautern, na letališta u Frescat, Houlay, u Metzu i Kaiserslauternu. U odseku letališta Frescat ugrožili smo požare. 6 je naših aeroplana nestalo. Danas smo napali takodjer Daimlerove radione u Stuttgartu s dobrim uspehom. Sva su se nasa letala povratila. Zadnjih 24 sata bacili smo preko 27 tona bombe.

* Ministar predsednik Orlando o austro-ugarskoj vojsci. Ministar predsednik Orlando imao je razgovor s rimskim dopisnikom „Tempo“, u kojem je, polag „Giornale d’Italia“ medju ostalim kazao: Austro-ugarska vojska nije sporovljala u zaledju niti ostabiljena niti moralno deprimirana. Neprijatelj se je borio, vanrednom tvrdokornošću i s velikim juhaštvom, a austro-ugarske su divizije u teškim položajima radije padale, nego se predavale. Solidarnost i jakost austro-ugarske je vojske utvrđena činjenica. Pokušaji sporazuma sa potlačenim narodima nisu mogli da u vojničkom logoru ostanu bez uspeha. Ali sve austro-ugarske su se narodnosti još mjeseca lipnja borile valjano proti Italiji i sačuvale su proti Italiji svoju staru i ogorčenu agresivnost.

* Madžarski planovi o Bosni i Hercegovini. — Povodom imenovanja Spitzmüllera zajedničkim ministrom finansija piše „Az Est“: „Imenovanje Spitzmüllera zajedničkim ministrom finansija prima austrijska štampa i političko javno innenje kao akciju spaša. Drži da će taj energični političar biti na svom mestu prema Madžarima, spasiti Bosnu i Hercegovinu za monarhiju i sprečiti da se pripoji Madžarskoj. Protiv takvih informacija i privljenja raspoloženja naše su informacije — piše „Az Est“ — sasna protivne. Prema našem znanju bave se službeni krugovi s pitanjem Bosne i Hercegovine na temelju dva plana, a oba su u znaku madžarskog rešenja. Prvi je plan program Wekerleov, prema kojem treba da se Bosna i Hercegovina pripoje neposredno Ugarskoj. Ova kombinacija malo da se nije već ostvarila kad je najednom jedan vrlo važni politički faktor prekržio Wekerlov plan. Uzeti je u obzir i ovaj plan rešenja, prema kojem bi veliki dio Bosne bio pripojen Ugarskoj, a ostala da se priključi Hrvatskoj. Ovo bi se rešenje imalo ostvariti u okviru jednog velikog i smelog plana, prema kome bi Ugarska došla i do znatnog dela morske obale. Reka bi se proširila i učinila yažnom lukom, jedan deo Dalmacije i Srbima naseljene Bosne pripojio bi se Hrvatskoj, dok bi Kotor postao takodjer madžarska luka. Tri slavonske županije dala bi opet Hrvatska Madžarima i postale bi madžarske županije. Ovaj plan, prema kome bi se pitanje pripadanja Bosne rešilo u formi velikih transformacija sada je u stadiju prvoga pretresanja i promišljanja“. Bez komentara.

* Odnošaji između Nemačke i Turske. „Vorwärts“ javlja: U odnošajima između Nemačke i turskog saveznika vladalo je u zadnje doba prolažno nesporazumjenje. Kako doznačeno pripada ovo stanje već prošlosti. Stvar je bila međutim uređena lično s turskim ministrom vanjskih posala Talaat pašom, koji je u tu svrhu došao u Berlin.

* Portugalski radnici mesto Amerikanaca. Lisbon, 15. (D. u.) Reuter. Portugalska je vlast udovoljila molbi generala Pershinga, koji je zahtrešio portugalske radnike, koji bi se imali dodeliti američkoj vojsci na zapadu i time osloboditi američke vojниke za frontu. Više hiljada portugalskih će se radnika dopuniti u Francusku.

* Sanfanak skandinavskih kraljeva. Stockholm, 17. (D. u.) Kralj je Hakoon stigao ovamo s posebnim vlakom, da privit službeno poseti kralja Gustava. Sutra vraća se kralj Hakoon opet u Kristianiju.

* Zračna napava na Pariz. Pariz, 17. (D. u.) Službeno. Kod akcije prošle noći oborila je pariška obrambena artillerija jedno nemacko letalo. Ostaci punim gadnjem uništenog aparata padaše u blizini nekog mesta severno od Pariza. Lesine jednog časnika i dvaju vojnika sklonjene su. Namesnik predsednika senatne kvesture bio je tečajem bombardovanja grada u noći od nedelje na ponедeljak usmrćen.

* Austrijska mirovna nota i valuta. Stockholm, 16. (D. u.) Nota austro-ugarske je vlasti izazvala znatno povišanje tečajeva valute. Austro-ugarska se kruna povisila od 25:25 na 30, nemacka marka od 45:75 na 50. Takodjer valute, sporazuma su se poboljšale.

* Srpski ministar predsednik u Parizu. Pariz, 17. (D. u.) Havas. Srpski ministar je prešednik stigao ovamo u ponedeljak.

* Rat na moru. Berlin, 17. (D. u.) Službeno: U zatvorenom području oko Engleske potopile su naše podmornice 7000 brutto registrarskih tona neprijateljskog ladjevnog prostora.

* Carevinsko veće sastaje se, kako javlja dopisni ured, 1. listopada.

Iz divšeg ruskog carstva.

Moskva, 9. Petrogradska brzjavna agencija javlja: Novorosijsk pao je pre sedmice dana u ruke dobrotoljake armije. Sovjeti su ostali u gradu, da spase život 7000 ranjenika, koji su bili u gradu. Boljevičke vesti javljaju, da su „eleksejeviči“ (pripadnici generala Aleksejeva) počeli ubijanjem ranjenika i da su ustreli viša članova vojske.

Stockholm, 13. Polag petrogradskih vesti prečao je Makail Gorki k boljevičima. Komesarljat za odgoj naroda sklopio je s njim ugovor, prema kojem mora preuzeti vodstvo odseka za književnost. Polag reči Gorkoga sklonio ga na taj korak atentat, počinjen na Lenjinu.

Domaće vesti.

S aprovizacija. Tečajem ove sedmice deliće se 2:5 kilograma brašna po osobi (4 kilograma za teške radnike) na odreške III. i IV. po 1:60 K kilogram za drugu polovicu rujna. Na odrezak XII. deliće se 12 dekagrama slanine po osobi po 50 kruna kilogram.

Ispravak. Na 16. o. m. beše obelodanjeno, da je g. Josip Ivezša sakupio u Banjalici K 118 — za srednju školu u Pulli, dočim je svota sakupljena na 8. o. m. u veselom društvu u kući g. Martina Ivezeta u Banjalici na predlog kućana. Darovaše: po K 12: Marica Ivezša; po K 10: Martin Ivezša, Josip Ivezša I., Josip Ivezša II., Gjuro Crnobori, Božo Mezulić, Marica Jarašin, N. N., Antun Pavić; po K 6: Tereza Jurašin. Živeli darovali!

Raspis štipendija. Za šolsko leto 1918/19. se ima podeleti rodbinski štipendij u letnem znesku 176 krun katerega je ustanovilj ranjski kapelan u sv. Polaju (vara Devin) Tomaž Pravizza. Vživati moreju ta štipendij po naredbi ustanoviteljevi pred vsemi učeči se mladeniči iz rodu zakonskih Antonia in Marije Kralj, rojene Obid, katerih prvi je v Slivni (okraj Komen) druga pa v Ravnah (okraj Cerkno) rojena, po bližnjil ali daljši rodbinski stopnji, če pa ni takvih prôsilcev, pa učenci iz podružnice sv. Polaja, drugače pa učenci iz Devinsko fare spleti in sicer brez omejitva na kak posbeni šolski oddelek in bez razločka starosti. Pri sicer enakih razmerah imajo ubožnejši prednost pred premožnejšimi. Prosilci tega štipendija imajo vložiti svoje prošnje do 30. septembra 1918. po ravnateljstvih njih učilišč pri tem c. kr. namestništvu, katerim je preložiti krstni in domovinski list, dalje šolska sprîevala zadnjih dveh tečajev, kakor eventualno ubožni list in slednji postavni dokaz njih eventualnih rodbinskih razmer oziroma njih sorodstva z omenjenima zakonskima. — C. kr. kotarsko poglavarstvo.

Prosветa.

„Dečje novine“. Djih je dana izasao u Novom Sadu prvi broj „Dečjih novina“. U tom broju surađivao je i conte Vojnović uz neke omladinske pisce. Ilustracije su od prof. Gurića. Već se odavna pokazala potreba takovog lista, budući da dosada nismo tako reći imali nijednog omladinskog lista te vrsti. Sam pojav je to pohvalniji, što taj list izlazi u najstaknutijem delu, gde obitava naš narod.

Truhelka Jagoda. Zlatni danci. Istina i priča. O toj netom izašloj, lepoj i doljno opremljenoj knjizi za našu mlađez, jedna se hrvatska spisateljica izražuje sledećim načinom: Knjiga „Zlatni danci“ od J. Truhelke, ukrašena na uvezu njezinim likom „Vuge“ od Mile Wod, prikazuje u nizu od 29 sličica iz dečjeg sveta život jedne porodice na slavenskom stilu. Dubokom istinitošću, prekrasnim načinom i stilom, crtaju se tu prilike svima nama znane i pouzdane, pričaju se zgode i zgodice, koje smo više manje proživeli svi. Pro-

življavamo ih iznova sa milim, plemenitim ljudima nama srodnim po srcu i besedi, dijemo, radujemo se, ronimo suze olakšice sa troje dece — junaka njihovim mi očima gledamo u njihov svet a njihov je, osvajaju ga i osvajaju od dan do dan, od godine do godine, rastu i sraste s njim u jednu miloliku skladnu celinu. — Knjiga je autobiografska a ujedno i tipičkoga značenja i blće maloj i velikoj hrvatskoj deci ono, što je češći „Bakica“ od Němcove i nemackoj Stein: „Das Tagebuch dreie Kinder“. — Omâšna knjiga od 312 str. većeg formata štampana jest na dobrom papiru i u originalne korice tvrdi uvezana. Cena K 12 — (poštov novac napred poslat K 13:50, pouzećem K 14). Naručuje se kod nakladnicke knjižare Mirka Breyera u Zagrebu (Ilica 29), kao i kod ostalih boljih hrvatskih knjižara.

Mali oglasnile

Prvi posredovni

Ženidbeni ured

Zagreb, Ilica 7.

Imade na izbor iz vrlo otmenih i lumenih krugova boljih ženidbenih partijs, obojeg spola. Informacije besplatne.

Setite se naše Družbe

Kreditno i eskomptno društvo

Pala trg Gustave 45

prima u počinju novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez ožira na ratne doba u svakoj visini.

Uredovni satovima od 4 do 5 po podne.

Sveukupna dela (od 18 knjige)

kao i pojedine knjige

Šandora Glaskoga (Ljuba Babic)

mogu se dobiti kod podružnice

Jos. Krmpotić

ulica Franja Ferdinandu br. 3.

Pod starim krovovima. — Iz varneglinskih dana. — Dijjem Doma. — U novom dvoru.

— Na rođenoi grudi. — Bljedne priče. — Janko Borislavic. — Gjurgjica Agičeva. — U neči. — Radmilović. — Male pripovijesti. — Mors. — Maričon. — U žutoj kući. — Irenina udaja, djevojački jadi. — Tri pripovijesti bez naslova. — Osvit.

Jedini hrvatski osiguravajući zavod

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

SREDISNJICA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Podružnice i glavna zastupstva: OSIJEK, SARAJEVO I TRST.

Zavodska imovina. K 5,167.276:64

Isplaćene odštete. K 7,729,996:96

Ovaj domaći zavod prima uz povoljne uvete sledeće vrsti osiguranja:

I. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).

2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, itd.).

3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sena itd.).

II. Staklenih ploča protiv razlupanja:

III. Na ljudski život:

a) Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.

b) Osiguranja miraza.

c) Osiguranja životnih renta.